

Magdalena Mikołajek-Gocejna

Współczynnik intelektualnej wartości dodanej (VAI™) jako miernik efektywności działania spółki

---

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 7, 495-506

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Magdalena Mikołajek-Gocejna

WSPÓŁCZYNNIK INTELEKTUALNEJ WARTOŚCI DODANEJ (VAIC™) JAKO MIERNIK EFEKTYWNOŚCI DZIAŁANIA SPÓŁKI

Wprowadzenie

Zmiany zachodzące we współczesnym świecie stawiają szczególne wyzwania przed przedsiębiorstwami, prowadząc przede wszystkim do wyraźnej ewolucji źródeł konkurencyjności przedsiębiorstwa, a tym samym podstaw długoterminowego budowania wartości. W globalnej gospodarce usług źródłem tworzenia wartości jest kapitał intelektualny, dostęp do informacji i umiejętność efektywnego wykorzystania wiedzy¹. Pomiar takich aspektów działalności biznesowej, jak poziom lojalności klienta, satysfakcja pracowników, pozwala ocenić osiągnięte przez przedsiębiorstwo postępy, zanim napłyną dane z tradycyjnego systemu sprawozdawczości finansowej². Niestety niematerialne źródła wartości wymykają się tradycyjnej sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstw. W związku z tym możliwość trafnej oceny wzrostu wartości przedsiębiorstwa, ukrytego w wartościach niematerialnych, jest bardzo ograniczona³, szczególnie jeżeli oceny takiej dokonują inwestorzy. Nie ulega także wątpliwości, że wraz z usprawnianiem procesów informacyjnych następuje wzrost efektywności rynków kapitałowych, przekładający się na szybszą i dokładniejszą weryfikację przez rynek decyzji podej-

---

¹ *Współczesne źródła wartości przedsiębiorstwa*, red. B. Dobiegała-Korona, A. Herman, Difin, Warszawa 2006.

² Ch.D. Ittner, D.F. Larcker, *Skąd się biorą niepowodzenia w wykorzystaniu niefinansowych mierników sukcesu*, „Harvard Business Review Polska”, sierpień 2004, s. 67.

³ *Współczesne źródła...*, op. cit., s. 23.

mowanych przez zarządy notowanych spółek, a także na sprawniejsze reagowanie przedsiębiorstwa na zmiany oczekiwań inwestorów.

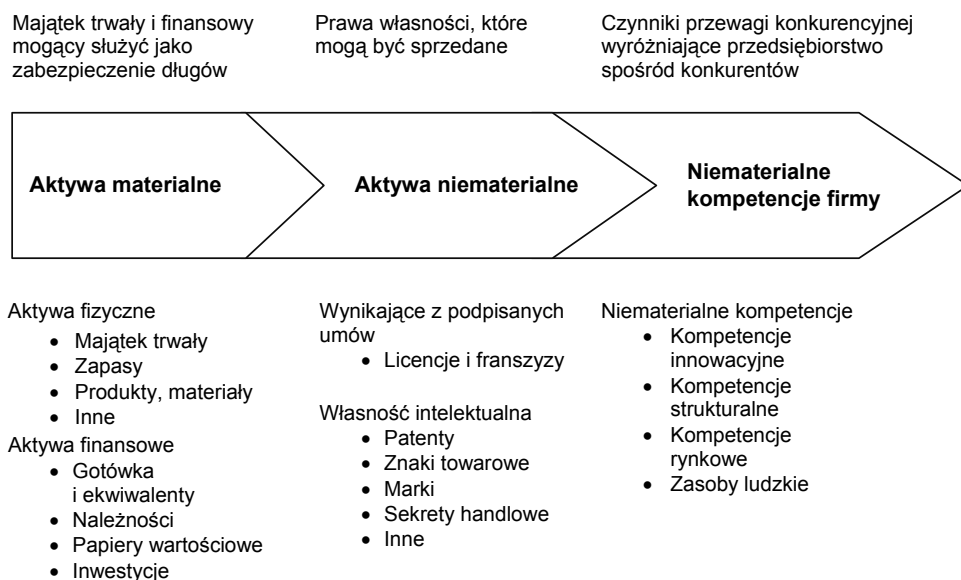
Ostatnie lata to w związku z tym okres niekończącej się dyskusji na temat różnych kategorii kapitału intelektualnego, sposobów jego pomiaru oraz wewnętrznego i zewnętrznego raportowania.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie współczynnika intelektualnej wartości dodanej (*Value Added Intellectual Coefficient – VAIC™*) jako miernika efektywności, i to zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, jak i na poziomie całej gospodarki.

1. Problem pomiaru kapitału intelektualnego

Współczesna perspektywa ekonomiczna w sposób diametralny zmienia sposób postrzegania zasobów przedsiębiorstwa, a co za tym idzie – zmienia tradycyjne podejście do pomiaru efektywności.

Rys. 1. Nowa baza aktywów przedsiębiorstwa

Źródło: C. Eustace, *The Intangible Economy Impact and Policy Issues, Report of the European High Level Expert Group on the Intangible Economy, European Commission, October 2000, s. 32.*

Ewolucja źródeł konkurencyjności przedsiębiorstwa w kierunku kapitału intelektualnego powoduje, że tradycyjne mierniki efektywności oparte na konwencjonalnych informacjach księgowych i standardach sprawozdawczości finansowej, a bazujące głównie na relacjach zysku z różnymi kategoriami księgowymi, są dziś daleko niewystarczające⁴.

Wskazywane od lat ułomności miar księgowych oraz potrzeba postrzegania efektywności przedsiębiorstwa z perspektywy równomiernego wykorzystania w procesie zarządzania aktywów materialnych i niematerialnych spowodowały rozwój mierników efektywności opartych na kategorii wartości dodanej, ściśle powiązanych z koncepcją zarządzania wartością przedsiębiorstwa⁵. Należą do nich między innymi: **ekonomiczna wartość dodana** (*Economic Value Added – EVA*) i **rynkowa wartość dodana** (*Market Value Added – MVA*)⁶, **wartość dodana dla akcjonariuszy** (*Shareholder Value Added – SVA*)⁷, **wartość wykreowana dla akcjonariuszy** (*Created Shareholder Value – CSV*)⁸, czy **ekonomiczna wartość dodana dla akcjonariuszy** (*Economic Shareholder Value Added – ESVA*)⁹.

W obliczu zachodzących współcześnie zmian zarządzanie wartością przedsiębiorstwa wymaga w pierwszej kolejności skutecznego identyfikowania i zarządzania aktywami niematerialnymi, a co za tym idzie – wypracowania metod pomiaru ich wartości. W tym kontekście niezwykle trafne wydaje się być pytanie postawione przez S. Firera z Monash University i S.M. Williama z Singapore Management University: „Jeśli wiedza jest kluczem przyszłego sukcesu, ale nie znajduje adekwatnego odzwierciedlenia w tradycyjnych miarach finansowych, i jeśli miary finansowe są podstawą podejmowania decyzji zarządczych, to jaki

⁴ L. Edvinsson, *Developing Intellectual Capital at Scandia*, „Longe Range Planning”, Vol. 30, 1997, s. 266–373.

⁵ P. Szczepankowski, *Współczynnik intelektualnej wartości dodanej (VAIC™) w ocenie efektywności gospodarowania zasobami przedsiębiorstwa na przykładzie wybranych spółek giełdowych*, maszynopis, Wydział Finansów i Bankowości, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, s. 3.

⁶ G.B. Stewart III, *The Quest for Value: A Guide for Senior Managers*, Harper Business, 1994.

⁷ A. Rappaport, *Wartość dla akcjonariuszy. Poradnik menedżera i inwestora*, WIG-Press, Warszawa 1999.

⁸ P. Fernandez, *A Definition of Shareholder Value Creation*, IESE Business School, April 26 2001, <http://www.ssrn.com>; P. Fernandez, L. Reinso, *Shareholder Value Creators and Shareholder Value Destroyers in USA*, IESE Business School, 2001, <http://www.ssrn.com>.

⁹ M. Michalski, *Ekonomiczna wartość dodana dla właścicieli*, w: *Wartość przedsiębiorstwa – z teorii i praktyki zarządzania*, s. 69–87.

system spełni wymagania współczesności i sprosta potrzebom nowoczesnych przedsiębiorstw?”¹⁰. W literaturze przedmiotu występuje pewien sceptycyzm związany z możliwością pomiaru kapitału intelektualnego, wskazujący na fakt, że jest on za bardzo efemeryczny¹¹, a jednocześnie zawiera dość dużą dozę subiektywizmu.

Pomiar kapitału intelektualnego jest jednak niezbędny z co najmniej trzech powodów:

- a) coraz większej dysproporcji pomiędzy wartością rynkową a księgową przedsiębiorstw;
- b) rosnącej roli kapitału intelektualnego jako determinanty wartości przedsiębiorstwa, stanowiącej niejednokrotnie główny czynnik kształtujący przyszłe przepływy pieniężne, a tym samym podstawę podejmowania decyzji inwestycyjnych przez inwestorów;
- c) pomiar kapitału intelektualnego umożliwia efektywne zarządzanie i inwestowanie w aktywa niematerialne.

Generalnie miary kapitału intelektualnego dzielą się na miary ilościowe i jakościowe. Miary jakościowe mają charakter opisowy, natomiast ilościowe wskazują na zmiany zachodzące w kapitale intelektualnym przedsiębiorstwa jako całości bądź poszczególnych jego składnikach¹². P. Harrisom i P.H. Sullivan dokonują podziału miar ilościowych na informatory, które pośrednio mierzą wartość kapitału intelektualnego, bazując na kierunkach jego zmian, oraz wektory, które są miarami dostarczającymi informacji zarówno o kierunkach, jak i wartości kapitału intelektualnego¹³.

Teoria i praktyka dysponują obecnie dość dużym wachlarzem propozycji opisowego ujmowania kapitału intelektualnego, wśród których można wymienić m.in.: miary opracowane przez Grupę IMC dla poszczególnych obszarów zarządzania kapitałem intelektualnym¹⁴, propozycję pomiaru komponentów kapitału intelektualnego opracowaną przez J. Rossa, G. Rossa, N. Dragonettiego,

---

¹⁰ S. Firer, S.M. Williams, *Intellectual Capital and Traditional Measures of Corporate Performance*, <http://www.ssrn.com>, s. 6.

¹¹ T. Dudycz, *Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa*, PWE, Warszawa 2005, s. 225.

¹² Tamże, s. 224-225.

¹³ P. Harrison, P.H. Sullivan Sr., *Profiting from Intellectual Capital. Learning from Leading Companies*, „Journal of Intellectual Capital”, Vol. 1, 2000.

¹⁴ J. Liebowitz, Ch.Y. Suen, *Developing Knowledge Management Metrics for Measuring Intellectual Capital*, „Journal of Intellectual Capital”, Vol. 1, 2000, s. 67.

L. Edvinssona¹⁵, propozycje miar rozwinięte przez L. Edvinssona (**Skandia Navigator**) i M. Malone'a¹⁶, czy w końcu koncepcje raportów, które umożliwiłyby przedsiębiorstwom informowanie o pierwotnych źródłach ich wartości, czyli o kapitale intelektualnym, a wśród nich m.in.: **Strategiczna Karta Wyników** (*Balance Scorecard*) stworzona przez Roberta S. Kaplana i Davida P. Nortona¹⁷, **Monitor Aktywów Niematerialnych** (*Intangible Asset Monitor*) opracowany przez Karla-Erika Sveiby'ego, **Skandia Navigator**, **The Value Chain Scoreboard™** Barucha Leva, **Value Creation Index**¹⁸ opracowany przez Cap Gemini Ernst&Young i Wharton Business School, **System Sprawozdawczości Wartości** (*Value Reporting Revolution*) firmy PricewaterhouseCoopers¹⁹, **Model Ratingu Kapitału Intelektualnego** (*IC Rating Model™*) zaproponowany przez K. Jacobsena, P. Hofmana-Banga i R. Nordby'ego Jr²⁰.

Najprostszą i najczęściej pojawiającą się w literaturze, będącą jednak dużym uproszczeniem, miarą typu wektor jest pomiar kapitału intelektualnego jako różnicy pomiędzy wartością rynkową a wartością księgową przedsiębiorstwa²¹. Inne koncepcje miar wektorowych to m.in.: propozycja B. Leva²², formuła obliczania kapitału wiedzy opracowana przez Strassmanna²³, **Obliczona Wartość Nienamacalna – CIV** (*Calculated Intangible Value*) zaproponowana przez Evanstona²⁴, propozycja Kanadyjskiego Instytutu Biegłych Księgowych (CICA) – *Total Value*

¹⁵ J. Ross, G. Ross, N. Dragonetti, L. Edvinsson, *Intellectual Capital Navigating in the New Business Landscape*, New York University Press, New York 1998, cyt. za: jw.

¹⁶ Jw.

¹⁷ R.S. Kaplan, D.P. Norton, *Strategiczna Karta Wyników. Jak przełożyć strategię na działanie?*, Arthur Andersen, PWN, Warszawa 2002.

¹⁸ Cyt. za: W.S. Upton Jr., *Business and Financial Reporting, Challenges from the New Economy*, Special Report, Financial Accounting Standards Board of the Financial Accounting Foundation, 2001, s. 46-47.

¹⁹ *Value Reporting Revolution – Moving Beyond the Earnings Game*, PricewaterhouseCoopers, <http://www.pwc.com>

²⁰ K. Jacobsen, P. Hofman-Bang, R. Nordby Jr., *The IC Rating™. Model by Intellectual Capital Sweden*, „Journal of Intellectual Capital”, Vol. 6, No. 4/2005, s. 570-587.

²¹ L.A. Joia, *Measuring Intangible Corporate Assets. Linking Business Strategy with Intellectual Capital*, „Journal of Intellectual Capital”, Vol. 1, 2000; cyt. za T. Dudycz, op. cit., s. 225.

²² S.L. Mintz, *Seeing is Believing*, „CFO Magazine”, February 1999.

²³ N. Ostro, *The Corporate Brain*, „Chief Executive”, May 1997, cyt. za T. Dudycz, op. cit., s. 227.

²⁴ Jw.

*Creation (TVC®)*²⁵, czy propozycja Sprawozdawczości dla Przyszłości (*Accounting for the Future*)²⁶ – *Value-Added Approach to Accounting* zaproponowana przez Humphreya H. Nasha Sr.

2. Value Added Intellectual Coefficient – VAIC™

Ciekawą koncepcją pomiaru i prezentacji kapitału intelektualnego jest **Współczynnik Intelektualnej Wartości Dodanej** (*Value Added Intellectual Coefficient* – VAIC™) zaproponowany przez A. Pulicia²⁷. Miernik ten jest sumą trzech wskaźników²⁸: stopy efektywności wykorzystania zaangażowanego kapitału własnego (*Capital Employed Efficiency* – CEE), stopy efektywności wykorzystania kapitału ludzkiego (*Human Capital Efficiency* – HCE) oraz stopy efektywności kapitału strukturalnego (*Structural Capital Efficiency* – SCE), przy czym chodzi tu o efektywność poszczególnych kategorii kapitałów w kształtowaniu wartości dodanej²⁹.

$$VAIC_i^{TM} = CEE_i + HCE_i + SCE_i$$

gdzie:

- $VAIC_i^{TM}$ – współczynnik efektywności kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa i ,
- CEE_i – stopa efektywności wykorzystania zaangażowanego kapitału własnego przedsiębiorstwa i ,
- HCE_i – stopa efektywności wykorzystania kapitału ludzkiego przedsiębiorstwa i ,
- SCE_i – stopa efektywności kapitału strukturalnego.

²⁵ W.S. Upton Jr., *Business and Financial Reporting, Challenges from the New Economy*, Special Report, Financial Accounting Standards Board of the Financial Accounting Foundation, 2001, s. 22.

²⁶ H.H. Nash, *Accounting for the Future, a Disciplined Approach to Value-Added Accounting*. (Richmond, Va, 1998). Available online at <http://home.sprintmail.com/~humphreynash/indexback.htm>

²⁷ A. Pulic, *Measuring Performance of Intellectual Potential in Knowledge Economy*, <http://www.measuring-ip.at/opapers/Pulic/Vaic.txt.vaic.txt.html>

²⁸ A. Kowalik, *Kapitał intelektualny – czy to działa?*, „CFO Magazyn Finansistów”, 1 czerwca 2004, <http://www.cfo.pl>

²⁹ Szczegóły szacunku poszczególnych wielkości opisuje twórca koncepcji.

Wynika z tego, że współczynnik ten odzwierciedla wartość dodaną wytworzoną w przedsiębiorstwie z kapitału zainwestowanego w aktywa materialne i niematerialne. Twórca miernika twierdzi, iż im wyższa wartość VAIC, tym wyższa efektywność wartości dodanej z całkowitych aktywów przedsiębiorstwa.

Pierwszym krokiem w kalkulacji CEE, HCE i SCE jest określenie całkowitej wartości dodanej przedsiębiorstwa, która szacowana jest według następującej formuły³⁰:

$$VA_i = I_i + DP_i + T_i + M_i + R_i + WS_i$$

gdzie:

VA_i – wartość dodana przedsiębiorstwa i,

I_i – odsetki od kredytów i pożyczek,

DP_i – amortyzacja,

T_i – zapłacone podatki,

M_i – wypłacone dywidendy,

R_i – zyska zatrzymany w danym roku,

WS_i – wynagrodzenia.

Pulić definiuje CEE jako relację całkowitej wartości dodanej i całkowitego kapitału własnego zaangażowanego w działalność przedsiębiorstwa w danym okresie:

$$CEE_i = \frac{VA_i}{CE_i}$$

gdzie:

CEE_i – stopa efektywności wykorzystania kapitału własnego danego przedsiębiorstwa,

VA_i – wartość dodana danego przedsiębiorstwa,

CE_i – wartość zaangażowanych w dane przedsiębiorstwo kapitałów własnych.

Zgadzając się z innymi autorytetami w dziedzinie pomiaru i raportowania kapitału intelektualnego, Pulić traktuje całkowite koszty wynagrodzenia pracowników

³⁰ S. Firer, S.M. Williams, op. cit., s. 9.

jako finansowe odzwierciedlenie wartości kapitału ludzkiego przedsiębiorstwa. Wskaźnik efektywności wykorzystania kapitału ludzkiego jest zatem obliczany jako stosunek całkowitej wartości dodanej i całkowitych kosztów wynagrodzeń, co obrazuje poniższy wzór³¹:

$$HCE_i = \frac{VA_i}{HC_i}$$

gdzie:

HCE_i – stopa efektywności wykorzystania kapitału ludzkiego danego przedsiębiorstwa,

VA_i – wartość dodana danego przedsiębiorstwa,

HC_i – wartość kapitału ludzkiego rozumiana jako suma kosztów całkowitych wynagrodzeń.

Stopa efektywności wykorzystania kapitału strukturalnego jest szacowana jako relacja wartości kapitału strukturalnego, przy czym jest on definiowany przez Pulicia jako różnica pomiędzy wartością dodaną przedsiębiorstwa a kapitałem ludzkim wyrażonym jako suma kosztów wynagrodzeń i wartości dodanej, przy czym Pulic zaobserwował odwrotnie proporcjonalną relację między wielkością kapitału ludzkiego przedsiębiorstwa i wielkością kapitału strukturalnego. Ostatecznie formuła obliczania SCE przedstawia się następująco:

$$SCE_i = \frac{SC_i}{VA_i} = \frac{VA_i - HC_i}{VA_i}$$

gdzie:

SCE_i – stopa efektywności wykorzystania kapitału strukturalnego danego przedsiębiorstwa,

VA_i – wartość dodana danego przedsiębiorstwa,

HC_i – wartość kapitału ludzkiego rozumiana jako suma kosztów całkowitych wynagrodzeń.

Pomiar efektywności wykorzystania kapitału intelektualnego w kreowaniu wartości dodanej przez przedsiębiorstwo zaproponowany przez A. Pulicia ma szereg zalet³².

³¹ Ibidem, s. 10.

³² Ibidem, s. 11-12.

Po pierwsze, VAIC™ jest wystandaryzowanym miernikiem pomiaru, umożliwiającym dokonywanie porównań na poziomie przedsiębiorstw, sektorów, lokalnym, regionalnym, jak również narodowym i globalnym³³, umożliwiającym lokalnym i narodowym władzom, menedżerom przedsiębiorstw i konsultantom identyfikowanie słabych stron i powodów destrukcji wartości, jak również systematyczną poprawę efektywności procesu tworzenia wartości.

Po drugie, kalkulacja VAIC™ jest oparta na informacjach podlegających audytowi, dzięki czemu wskaźnik może być uznany za obiektywny i wiarygodny, łatwo podlegający weryfikacji.

Po trzecie, wskaźnik intelektualnej wartości dodanej może być w prosty sposób wyliczany samodzielnie przez inwestorów i innych interesariuszy, co przemawia za wzrostem jego akceptacji i wykorzystaniu jako uzupełnienia tradycyjnych miar efektywności.

Po czwarte, VAIC™ umożliwia również pomiar składowych efektywności kapitału intelektualnego (ICE – *Intellectual Capital Efficiency*)³⁴:

$$ICE_i = HCE_i + SCE_i$$

gdzie:

ICE_i – stopa efektywności wykorzystania kapitału intelektualnego danego przedsiębiorstwa,
pozostałe oznaczenie jak poprzednio.

ICE wskazuje wartość dodaną kreowaną z jednostki monetarnej zainwestowanej w pracownika. Informuje zatem o efektywności wartości dodanej kreowanej w przedsiębiorstwie. Miernik może być także wykorzystany na poziomie regionalnym czy narodowym. Obserwacja ICE na poziomie narodowym dostarcza nowej perspektywy dla oceny kondycji danej gospodarki. Można bowiem zaryzykować tezę, że skoro w dzisiejszej perspektywie ekonomicznej zysk netto nie jest już dłużej adekwatną miarą sukcesu na poziomie mikro, to PKB nie może pełnić tej roli na poziomie makro³⁵. Raz, że wartość Produktu Krajowego Brutto nie pozwala ocenić efektywności gospodarki w stosunku do wykorzystywanych przez

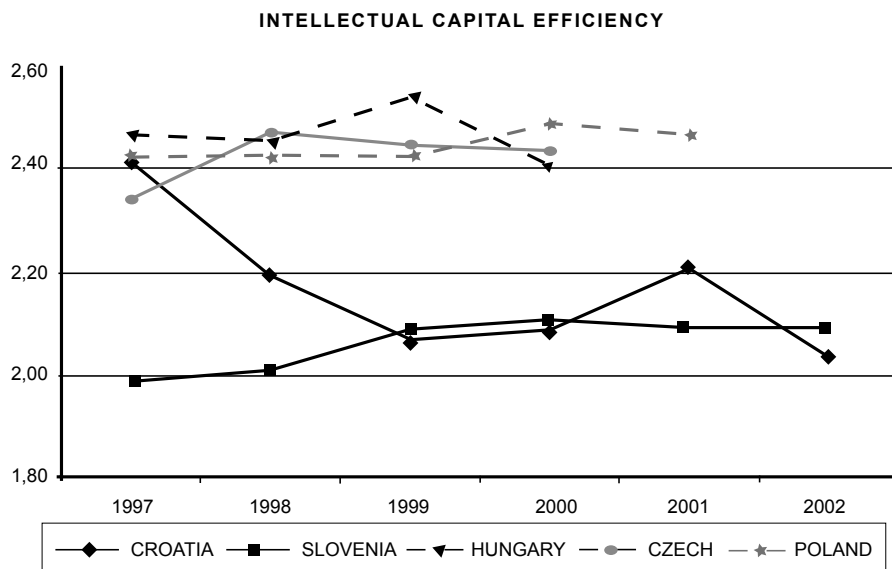
³³ *Intellectual Capital. Efficiency on National and Company Level*, Croatian Chamber of Economy, Deloitte, s. 4.

³⁴ A. Pulić, *Basic Information on VAIC™*, http

³⁵ *Intellectual Capital. Efficiency on National and Company Level*, op. cit., s. 6.

nią zasobów. Dwa, że na chwilę obecną poziomy mikro i makro są mierzone przy pomocy innych miar, mimo iż są częścią tego samego organizmu ekonomicznego. Zdaniem A. Pulicia, w gospodarce opartej na wiedzy ICE może z sukcesem zastąpić PKB.

Rys. 2. Stopa efektywności kapitału intelektualnego dla wybranych krajów

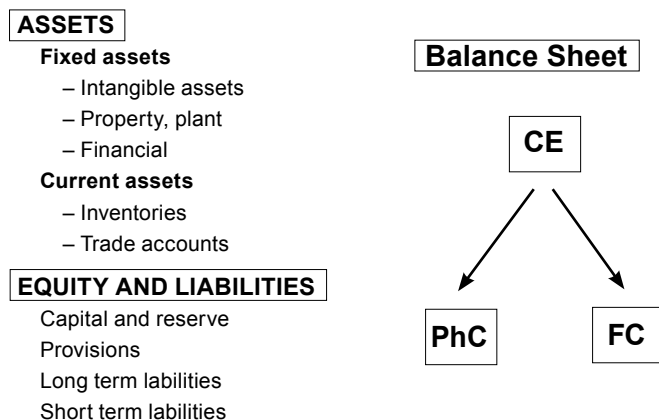
Źródło: *Intellectual Capital. Efficiency on National and Company Level*, Croatian Chamber of Economy, Deloitte, s. 6.

Koncepcja VAIC™ może być wreszcie wykorzystana do konstrukcji nowego systemu sprawozdawczości przedsiębiorstwa, a dokładniej do nowego układu bilansu przedsiębiorstwa³⁶. Obecnie w bilansie swoje odzwierciedlenie ma jedynie zainwestowany kapitał własny wraz z jego formami – kapitałem finansowym i rzeczowym. Jeśli jednak traktujemy kapitał intelektualny jako aktywa przedsiębiorstwa, zachodzi potrzeba ich zdyskontowania w bilansie.

Proponowane przez A. Pulicia zmiany, choć wydają się dość radykalne, pozwalają wypełnić lukę pomiędzy systemem rachunkowości a praktyką biznesową. Pracownicy, którzy w tradycyjnym systemie są kosztami przedsiębiorstwa, w nowym układzie stają się aktywami, jako kluczowe źródło kreowania wartości w gospodarce opartej na wiedzy.

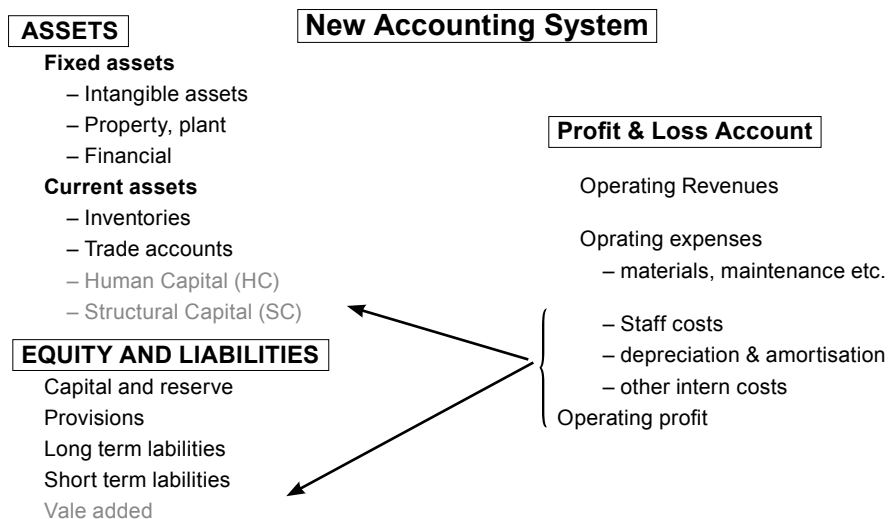
³⁶ A. Pulić, *Do We Know if We Create or Destroy Value?*, Croatian Chamber of Economy – Intellectual Capital Association, Austrian Intellectual Capital Research Center, s. 8.

Rys. 3. Aktualny i proponowany układ bilansu

Źródło: A. Pulić, *Do We Know if We Create or Destroy Value?*, s. 8.

Rys. 4. Nowy system rachunkowości

Źródło: A. Pulić, *Do We Know if We Create or Destroy Value?*, s. 9.

Podsumowanie

Przedstawiony w artykule wskaźnik intelektualnej wartości dodanej (VAIC™) jest propozycją alternatywnego, w stosunku do klasycznego, podejścia do postrze-

gania efektywności działalności przedsiębiorstwa, które próbuje sprostać wyzwaniom współczesnych, niezwykle konkurencyjnych rynków. Zaprezentowana metoda pozwala menedżerom zrozumieć, na ile efektywnie inwestują w najcenniejsze aktywa przedsiębiorstwa, a zatem w kapitał intelektualny, przede wszystkim zaś w jego podstawowy składnik – kapitał ludzki. Wskaźnik intelektualnej wartości dodanej pozwala także zrozumieć ogólną efektywność przedsiębiorstwa, będąc jednocześnie indykatorem jego zdolności intelektualnych. Inaczej mówiąc, VAIC™ mierzy, ile nowej wartości dodanej zostało wykreowane z jednostki monetarnej zainwestowanej w zasoby.

Ponadto wskaźnik VAIC™ umożliwia pomiar efektywności kapitału intelektualnego w kreowaniu wartości dodanej zarówno na poziomie przedsiębiorstwa, sektora, regionu, jak też kraju.

Należy jednak pamiętać, że mimo swoich zalet VAIC™ jest przede wszystkim punktowym narzędziem pomiaru, podobnie jak obraz krwi czy prześwietlenie rentgenowskie, stąd powinien być wykorzystywany wraz innymi narzędziami pomiaru kapitału intelektualnego.

VALUE ADDED INTELLECTUAL COEFFICIENT (VAIC™) AS A MEASURE OF COMPANY'S EFFECTIVENESS

Summary

Value Added Intellectual Coefficient – VAIC™, presented in his article, is alternative proposition of perception of company's effectiveness, which tries to face the challenges of contemporary, increasingly competitive, markets. Presented method allows managers to understand whatever they are making sufficient investments in intellectual capital and especially in human capital. VAIC™ also allows to understand the overall efficiency of a company and indicates its intellectual ability. In other words, VAIC™ measures how much new value added has been created per invested monetary unit in resources. Moreover, VAIC™ allows to measure effectiveness of intellectual capital in creating value added on corporate, sector, regional and national level.

Translated by Magdalena Mikołajek-Gocejna